

Delegació Diocesana de Pastoral Familiar
Arquebisbat de Barcelona

¿QUI VA SER JESÚS?

La qüestió

Estem tan habituats a celebrar l'eucaristia i a pregar tenint per centre el Jesús viu d'avui, que sovint no pensem gaire en el fill de Maria i de Josep que va viure durant les primeres dècades del segle I. No solem tenir present que Jesús va ser un home de carn i ossos com qualsevol altre llevat del pecat (He 4,15). Dues són les raons per saber tot el que puguem de l'home Jesús. En primer lloc perquè el Jesús històric és condició necessària per fer teologia i poder parlar de Jesucrist, és a dir, del fill de Déu. Si l'home Jesús no hagués existit, Jesucrist seria un mite! I en segon lloc perquè l'intent de recuperar el jueu Jesús a través de la disciplina històrica –sense tenir en compte la Fe– és una manera d'inculturar el missatge cristià en la modernitat tot fent una proposta de coneixement amb la qual sigui possible dialogar a l'atri dels gentils. També és una manera d'afrontar un aprofundiment en el coneixement que faciliti una fe madura per damunt de les narracions senzilles. En definitiva: què en sabem de l'home Jesús de Natzaret? Qui va ser?

Les fonts

Els escriptors llatins Suetoni, Tàcit i Plini, i el jueu Flavi Josep esmenten Jesús en els seus escrits del segle I. Les set cartes autèntiques de Pau, escrites entre el 50 i el 64, també s'hi refereixen. Ara bé, les fonts bàsiques per conèixer alguns aspectes humans i històrics de Jesús de Natzaret són els evangelis canònics del Nou Testament i alguns aspectes dels evangelis apòcrifs. Alerta, però! Els evangelis no són llibres d'història, ni cròniques. Són llibres de teologia escrits entre els anys 70 i 90 del segle I. Tot i això, els estudiosos o exegetes, aplicant metodologies molt precises, poden arribar a establir amb un alt grau de probabilitat quins aspectes i dites de Jesús es remunten a l'època en què aquest va viure i, per tant, constitueixen una autèntica font històrica. També la literatura jueva de l'època i l'arqueologia ens permeten saber coses del seu context històric, similar al d'altres jueus de l'època. Tanmateix cal reconèixer que en la història antiga mai no es poden donar certes absolutes, sinó només altes o baixes probabilitats.

La infantesa i joventut de Jesús

Israel estava ocupat pels romans des de l'any 62 aC. El rei Herodes el Gran (40-4 aC), en nom dels romans i sotmès en tot a ells, tenia la responsabilitat del govern d'Israel en néixer Jesús. Es pot establir amb força precisió que Jesús va néixer a finals del regnat d'Herodes entre els anys 4 i 6 aC. La majoria dels exegetes consideren avui que Jesús molt probablement no va néixer a Betlem sinó a Natzaret, tot i que el naixement a Betlem no es pot pas descartar del tot. Les narracions dels evangelis de la infància no són històriques i, per tant, les visites dels Mags, l'estrella que els guiava, la matança dels innocents i la fugida a Egipte només són relats amb un profund contingut teològic. Una fe madura ha de saber veure la profunda veritat que s'amaga al darrere d'aquestes narracions. Per exemple: el relat dels mags ens exposa que Jesús va néixer per a tot el món i no només per a Israel (Mt 2,1); la figura dels pastors, d'altra banda, ens indica que Jesús va venir preferentment per als més pobres i necessitats, atès que els pastors eren dels més pobres de l'època de Jesús (Lc 2,8).

Podem saber que la llengua habitual de Jesús va ser l'arameu. També devia saber hebreu, la llengua de les Escriptures. En aquesta època a molts pobles hi havia una petita escola a les sinagogues on s'ensenyava als nois la llengua hebrea per tal que poguessin entendre la Bíblia, escrita en hebreu (Lc 4,16). Probablement també devia entendre el grec (Mc 7,26).

Jesús va ser solter. Els evangelis ens diuen que tenia quatre germans: Jaume, Josep, Simón i Judes. I que va tenir almenys dues germanes (Mt 13,56; Jn 2,12; Mc 6,2-3). Hi ha diverses opinions sobre com s'ha d'interpretar: uns creuen que es tracta de germans adoptats o fills d'un matrimoni anterior de Josep, altres de parents pròxims. Sigui el que sigui, Jesús probablement va viure en el marc d'una "família" nombrosa. Va ser artesà, és a dir, treballava amb les mans com el seu pare, probablement dedicat a la fusteria i a la construcció. Va ser laic tota la vida. Mai no va dir d'ell mateix que fos sacerdot.

La vida pública

Cap als anys 26 o 28 del segle I, quan tenia 30 o 32 anys, va abandonar Natzaret i va baixar fins a la desembocadura del Jordà on es va fer batejar per Joan Baptista (Mc 1,9-11). D'ell va aprendre el seu missatge escatològic: l'anunci de la imminent arribada del Regne de Déu. Jesús arriba a dir noranta-nou vegades l'expressió "Regne de Déu" als evangelis. Segons Jesús, Déu havia d'arribar molt aviat i convenia que tothom es convertís i visqués l'alegria

d'aquesta vinguda que posaria fi a les afliccions de tota mena i inauguraria un temps etern de benestar per als jueus primer, i per a la resta del món després (Mt 8, 11-12; Lc 13, 28-29). Tant és així que va ensenyar a pregar per a la vinguda d'aquest Regne en el Parnostre (*vingui a nosaltres el teu Regne*, volia dir una cosa així com *vine a regnar com a rei amb glòria i poder*) i també va assegurar que en el Regne els afligits serien consolats pel sol fet d'estar afligits (Mt 5,1-12; Lc 6,26).

Va ser considerat pels jueus de l'època com un profeta, és a dir, un enviat de Déu que ajudava a discernir la seva voluntat entre els homes, que denunciava la idolatria i el ritualisme buit i que donava esperança (Mc 8,27). Aquest profeta carismàtic arrossegava multituds –cosa que el feia perillós al poder de l'aristocràcia sacerdotal i potser també al de l'estat romà. Tenia molts deixebles, homes i dones, i va seleccionar-ne dotze en representació simbòlica de les tribus d'Israel (Lc 5,1-11). I, a més, realitzava exorcismes i guaria malalts (Mt 11,4). Encara que alguns miracles fossin elaborats sobre la tradició per les primeres comunitats cristianes no es pot dubtar històricament que va guarir moltes persones, fins al punt que en la seva època es van considerar les seves guaricions com a fets prodigiosos o miracles. Aquests fets, a més, eren un precedent del Regne de Déu. Per això afirmava que ell, guarint malalties i realitzant exorcismes i compartint el pa i el peix, era ja un tast de la presència del Regne de Déu entre els qui l'escoltaven. Un anunci del que era a punt d'arribar per a tothom.

Jesús no va parlar gaire de l'amor. Tanmateix va estimar molt amb el seu discurs (paràboles) i amb els fets de la seva vida. Els pobres i marginats –vídues, orfes, nens i malalts—eren els seus preferits. No es va tancar, però, a rics, prostitutes i pecadors. Va estar sempre obert a tothom perquè el seu missatge s'adreçava a tothom. Mai no va actuar amb violència, ni la va encapçalar ni la va proposar. Només en una ocasió va denunciar el ritualisme buit del temple i en va fer fora els canvistes i venedors (Mt 21,12-17; Mc 11,15-19; Lc 19,45-48; Jn 2,13-22).

Procés, condemna i mort

El clima social de l'època de Jesús era d'estat latent d'insurrecció contra els romans. Els saduceus, terratinents i persones vinculades als negocis del temple de Jerusalem, dominaven el sanedrí, institució que el va fer detenir. Amb excuses falses el van condemnar a mort i van fer creure al prefecte romà, Ponç Pilat, que era un perill per a la seguretat de l'estat romà. Pilat el va condemnar a morir en la creu entre dos malfactors. A mig matí del dia abans de la pasqua va ser crucificat i cap a les tres de la tarda va expirar. Era molt probablement el 7 d'abril de l'any 30. Tenia entre 34 i 36 anys. Va morir sol. Els deixebles el van abandonar decebut i temorencs. Només algunes dones, de lluny estant, van aguantar el tipus (Mt 27,32-44; Mc 15,21-32; Lc 23,26-43; Jn 19,17-27).

El Jesús històric s'acaba aquí perquè la resurrecció i les aparicions pertanyen ja al domini de la Fe. Tanmateix l'historiador ha d'admetre que alguna cosa estranya, i no massa explicable històricament, havia d'haver passat perquè els deixebles i seguidors de Jesús, en comptes de fugir i dispersar-se, es van tornar a reunir. Sobta que una colla d'arregats analfabets procedents de les classes populars, sense cap poder a les seves mans, en pocs anys interpretessin Jesús d'una altra manera i expandissin el seu missatge arreu del món conegut. El Regne de Déu no va ser imminent. Va arribar el cristianisme. I això ja és tota una altra història.

Referències bíbliques

He 4,15; Mt 2,1; Lc 2,8; Mc 7,26; Mt 13,56; Jn 2,12; Mc 6,2-3; Mc 1,9-11; Mt 5,1-12; Lc 6,26; Lc 5,1-11; Mt 21,12-17; Mc 11,15-19 Lc 19,45-48; Jn 2,13-22; Mt 27,32-44; Mc 15,21-32; Lc 23,26-43; Jn 19,17-27.

Qüestions

1. Sóc conscient que Jesús va ser un home com qualsevol altre pel que fa a la seva naturalesa?
2. Tinc la imatge segons la qual Jesús va ser una espècie de mag que guaria malalties i realitzava prodigis en comptes d'entrar amb una fe madura a esbrinar el sentit profund del seu missatge?
3. Resulta rellevant per a la meua fe conèixer els estudis sobre el Jesús històric?

Bibliografia

BENTUÉ, Antoni: *El Jesús de la història*. Claret. Barcelona: 2009.
KÜNG, Hans: *Jesús*. Trotta. Madrid: 2014
PAGOLA, José Antonio: *Jesús. Aproximación histórica*. PPC. Madrid: 2007.
PESCE, Mauro i AUGIAS, Corrado: *Investigación sobre Jesús*. Debate. Barcelona: 2009
PUIG I TÀRREC, Armand (coord.): *Claus de lectura de la Bíblia (IV). Els evangelis i la història*. Cruïlla. Fundació Joan Maragall. Barcelona: 2015
QUESNEL, Michel: *El que sabem de Jesús*. Viena editorial. Barcelona: 2005.

La Delegació Diocesana de Pastoral familiar i l'equip de col·laboradors us desitgen un Sant Nadal i un feliç any nou 2017